

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Szd/1/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200847
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2015
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4012200847.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci žalobkyne: D.. S. nar. XX.XX.XXXX, bytom T.. XXXX/XX, XXX X X Q., štátny občan Slovenskej republiky, zast.: Právne centrum s.r.o., IČO: 36 698 873, advokátska spoločnosť so sídlom Žilinská č. 8, 811 05 Bratislava, proti žalovanému: Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, so sídlom Trnavská cesta č. 52, P.O. BOX 45, 826 45 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 20. marca 2013 č. k. 15S/72/2012-82, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 20. marca 2013 č. k. 15S/72/2012-82 p o t v r d z u j e .

Žalobkyni právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.
Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č.: OLP/4835/2012 zo dňa 18.07.2012 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie“) žalovaný ako odvolací správny orgán podľa ustanovenia a § 3 ods. 1 písm. b) a § 5 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 355/2007 Z. z.“) ako § 59 ods. 2 a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „Správny poriadok“) potvrdil rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Levice (ďalej na účely rozsudku tiež „prvostupňový orgán“) č. DI/2012/00053 zo dňa 09.05.2012 (ďalej na účely rozsudku tiež „prvostupňové rozhodnutie“).

2. Uvedeným prvostupňovým rozhodnutím prvostupňový orgán uznal žalobkyňu vinnou zo spáchania priestupku na úseku verejného zdravotníctva podľa § 56 ods. 1 písm. k) zák. č. 355/2007 Z. z., ktorého sa dopustila v čase od 10.06.2010 do 10.06.2011 tým, že ako zákonná zástupkyňa svojho dieťaťa K.X., nar. XX.XX.XXXX (ďalej na účely rozsudku len „syn K.“, resp. „maloletý K.“), nezabezpečila jeho povinné očkovanie v šiestom roku života proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a proti detskej obrne, čím porušila § 51 ods. 1 písm. d) a odsek 3 zák. č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto uznesenia len „vyhl. č. 585/2008 Z. z.“).

Za spáchaný priestupok prvostupňový orgán uložil žalobkyni podľa § 56 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z. z. pokutu vo výške 110,- € a náhradu paušálnej sumy trov konania vo výške 16,- €.

Podľa § 51 ods. 1 písm. d) zák. č. 355/2007 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávajúcu vec fyzické osoby sú povinné podrobiť sa v súvislosti s predchádzaním prenosným ochoreniam lekárske vyšetreniam a diagnostickým skúškam, ktoré nie sú spojené s nebezpečenstvom pre zdravie, preventívnemu podávaniu protilátok a iných prípravkov, povinnému očkovaniu, liečeniu prenosných ochorení, izolácii a karanténym opatreniam.

Podľa § 51 ods. 3 zák. č. 355/2007 Z. z. v citovanom znení platí, že ak ide o maloletého, zodpovedá za plnenie povinností podľa odsekov 1 a 2 zástupca dieťaťa.

Podľa § 56 ods. 1 písm. k) zák. č. 355/2007 Z. z. v citovanom znení priestupku na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí ten, kto nezabezpečí ako zástupca dieťaťa plnenie niektorej z povinností podľa § 51 ods. 1 a 2.

Podľa § 56 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z. z. v citovanom znení a priestupok podľa odseku 1 možno uložiť pokutu do 1 659 € a v blokovom konaní do 99 €. Za nepodrobenie sa povinnému očkovaniu možno uložiť pokutu v súhrnnej výške 331 €.

Podľa § 5 ods. 3 vyhl. č. 585/2008 Z. z. podrobnosti o očkovacích postupoch na povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek a na povinné a odporúčané očkovanie osôb, ktoré sú vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, sú uvedené v prílohe č. 2.

Podľa prílohy č. 2, časť A, bod 1 písm. b) vyhl. č. 585/2008 Z. z. v šiestom roku života sa vykonáva preočkovanie proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a proti detskej obrne; v 13. roku života sa vykonáva preočkovanie proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a detskej obrne očkovacou látkou so zníženým obsahom antigénov.

3. Žalovaný vychádzal z nasledujúceho skutkového stavu. Dňa 08.11.2011 MUDr. X. J., všeobecná lekárka pre deti a dorast, doručila Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva v Leviciach podanie zo dňa 03.11.2011, v zmysle ktorého zákonní zástupcovia maloletého K. odmietli povinné očkovanie svojho maloletého syna.

Zo zápisnice z prejednávania priestupku dňa 03.05.2012 vyplýva, že napriek poučeniu žalobkyne, resp. otca maloletého K. odmietli syna zaočkovať proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a proti detskej obrne.

4. Žalobkyňa ako aj otec maloletého K. uviedli nasledovné dôvody odmietnutia očkovania:

- pred očkovaním neboli zisťované kontraindikácie očkovania,
- neboli oboznámení s kompletným zložením vakcín,
- strach z vedľajších účinkov vakcíny na zdravie maloletého dieťaťa,
- porušenie čl. 16, 19, 24 a 41 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko k obmedzeniu základných práv a slobôd došlo na základe vyhlášky a nie na základe zákona,
- spôsob výroby vakcín - kultivácia na potratených ľudských plodoch a obsah geneticky modifikovaných látok.

5. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podala žalovaná administratívne odvolanie, prostredníctvom ktorého najmä vzniesla nasledujúce námietky:

- prvostupňový orgán nesprávne právne posúdil vec a nesprávne aplikoval ústavu Slovenskej republiky,

- došlo k porušeniu ústavy tým, že žalobkyni uložil sankciu za uplatnenie jej základných ľudských práv a slobôd,
- prvostupňový orgán pri uložení sankcie nebral do úvahy ustanovenia Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, prvostupňové rozhodnutie sa zakladá na neoverených predpokladoch, pričom ho prvostupňový orgán riadne neodôvodnil.

6. Žalovaný sa v napadnutom rozhodnutí vyjadril k jednotlivým námietkam. Najmä uviedol, že v súvislosti s povinným očkovaním nemožno hovoriť o porušení základných práv a slobôd, ako práva na nedotknuteľnosť, právo nebyť mučený ani podrobený krutému a neľudskému zaobchádzaniu, práva pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, základného práva rodičov na starostlivosť o deti a ich výchovu a slobodu myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery tak, ako sa na to v podanom odvolaní poukazuje. Takúto argumentáciu žalovaný považuje za úmyselné zavádzanie a hrubé skresľovanie skutočností.

Žalovaný tiež zdôraznil, že primárna povinnosť podrobiť sa očkovaniu je upravená v zák. č. 355/2007 Z. z. a prostredníctvom splnomocňovacieho ustanovenia § 62 zák. č. 355/2007 Z. z. vo vyhl. č. 585/2008 Z. z. Žalovanému ani regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Slovenskej republike neprislúcha posudzovať, či zákon platný v Slovenskej republike je alebo nie je v rozpore s ústavou Slovenskej republiky.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

7. Proti tomuto rozhodnutiu žalobkyňa podala na Krajský súd v Nitre žalobu zo dňa 19.09.2012.

8. V žalobe vyjadrila svoj nesúhlas s výrokom a odôvodnením napadnutého rozhodnutia, keďže pri rozhodovaní nevzal žalovaný do úvahy medzinárodnú zmluvu, pokutu uložil neoprávnene za uplatnenie základných ľudských práv podľa medzinárodných dokumentov, ktorými je Slovenská republika viazaná, a nepreskúmal všetky okolnosti prípadu, v dôsledku čoho je zistenie skutkového stavu nedostačujúce na posúdenie veci a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil.

9. Podľa žalobkyne, napriek povinnosti vyplývajúcej zo zákona, nie sú splnené dve podmienky upravené v čl. 13 ods. 1 ústavy. Žalobkyňa poukázala na ust. § 62 písm. a) zák. č. 355/2007 Z. z., ktoré obsahuje splnomocňovacie ustanovenie, ktorým zákonodarcu splnomocňuje vyhlášku na uloženie povinnosti. Z toho vyplýva, že formálna podmienka splnená nie je, keďže splnomocnenie jednoznačne nevymedzilo hranice, v akých je prípustná úprava vo vyhláške, nie sú stanovené nijaké medze, teda nie je splnená podmienka „v medziach zákona“.

S odkazom na ust. § 6 ods. 9 zák. č. 576/2004 Z. z. žalobkyňa uviedla, že očkovanie, vrátane povinného očkovania nie je v tomto ustanovení uvedené, pričom ide o taxatívny výpočet, to znamená, že prvostupňový orgán a ani žalovaný nemôžu tvrdiť, že okrem iného sa to vzťahuje aj na očkovanie, ktoré tam zjavne uvedené nie je.

10. Žalobkyňa v ďalších dôvodoch žaloby poukázala aj na to, že zo strany ošetrojúceho lekára došlo pri oznamovaní osobných údajov vo vzťahu k žalobkyni k porušeniu zákona č. 428/2008 Z. z. o ochrane osobných údajov, hoci pripustila, že problematika stanoviska Úradu na ochranu osobných údajov, nie je predmetom tohto konania.

Žalobkyňa ďalej v žalobe vyjadrila svoj nesúhlas s postupom žalovaného, ktorý nevzal pri svojom rozhodovaní do úvahy Dohovor o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny (uverejnený v Zb. zák. pod číslom 40/2002 Z. z.), v zmysle ktorého má každý právo očkovanie odmietnuť.

11. Keďže použitie vakcíny sprevádza množstvo nežiaducich účinkov, tak sa žalobkyňa snažila získať relevantné informácie o prínose očkovania a jeho rizikách, aby mohli zodpovedne s ohľadom na zdravie maloletého posúdiť, či je očkovanie v konkrétnom prípade naozaj nevyhnutné.

Podľa žalobkyne maloletý K. nie je spôsobilý byť hrozbou pre verejné zdravie len preto, že nie je očkovaný. Na naplnenie pojmu ohrozenie verejného zdravia by musel byť nakazený jednou z chorôb, ktoré toto verejné zdravie a ostatných ľudí ohrozujú.

12. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 06.11.2012 uviedol, že otec p. C.X. aj matka dieťaťa p. K.X. odmietli ako zákonní zástupcovia povinné preočkovanie maloletého K. v šiestom roku života proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a proti detskej obrne.

13. Krajský súd ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu v medziach žaloby bez nariadenia pojednávania postupom podľa § 250f ods. 1 O.s.p. s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku boli oznámené na úradnej tabuli súdu v súlade s ust. § 156 ods. 3 O.s.p.

Na základe nižšie uvedených právnych názorov dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná a ako takú ju zamietol.

14. Po rekapitulácii nesporného skutkového stavu a citácii relevantných ustanovení krajský súd vyslovil súhlas s názorom žalovaného, že povinnosť podrobiť sa očkovaniu vyplýva zo zák. č. 355/2007 Z. z. Žalobkyňa ako zákonná zástupkyňa maloletého K. mala podľa krajského súdu povinnosť zabezpečiť očkovanie svojho maloletého dieťaťa, keďže ide o povinnosť vyplývajúcu z ust. § 51 ods. 1 písm. d) zák. č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 a prílohou č. 2, časť A, bod 1 písm. b) vyhl. č. 585/2008 Z. z. v zmysle splnomocňovacieho ustanovenia § 62 zák. č. 355/2007 Z. z.

Z dôvodu, že žalobkyňa odmietla očkovanie maloletého K., ako vyplýva z administratívneho spisu, bez preukázania existencie zdravotných dôvodov, dopustila sa priestupku tak, ako uviedol vo svojom výroku prvostupňový orgán. Preto žalovaný postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zák. č. 355/2007 Z. z. aplikujúc pri rozhodovaní ust. § 3 ods. 1 Správneho poriadku a rešpektujúc čl. 13 ods. 1 ústavy, keď žalobkyňu za nesplnenie zákonných povinností uznal vinnou zo spáchania priestupku a uložil jej pokutu v rámci zákonnej sadzby.

III.

Odvolanie žalobkyne/stanoviská

A)

15. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 29.04.2013 (č. l. 90) proti rozsudku krajského (prvostupňového) súdu žalobkyňa v súlade s ustanovením § 205 O.s.p. uviedla nasledujúce dôvody odvolania:

prvostupňový súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a

rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci /§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p./.

16. Následne odvolací súd v stručnosti rekapituluje odvolacie dôvody žalobkyne:

- krajský súd sa v odôvodnení svojho rozsudku vôbec nevysporiadal so žalobnými dôvodmi,
- prvostupňový súd len konštatoval, že z administratívneho spisu nevyplýva preukázaná existencia zdravotných dôvodov na odmietnutie očkovania,
- absentuje vlastná úvaha krajského súdu, ktorou sa riadil a a ktorá ho viedla k právnomu posúdeniu a rozhodnutiu veci -fakticky sa krajský súd úplne stotožnil s tvrdeniami a právnym posúdením žalovaného, ktoré stručne zopakoval,

- právna úprava, na základe ktorej bola žalobkyni uložená sankcia, je v rozpore s článkom 13 ods. 1 ústavy,
- z ustanovenia § 51 ods. 1 písm. d) zák. č. 355/2007 Z. z. vyplýva povinnosť pre fyzické osoby podrobiť sa povinnému očkovaniu, za podmienky že sa jedná o súvislosť s predchádzaním prenosným ochoreniam, avšak vo vyhl. č. 585/2008 Z. z. sú následne podrobne konkretizované ďalšie nové povinnosti fyzických osôb vo vzťahu k povinnému očkovaniu, a to najmä nová povinnosť pravidelného očkovania osôb, ktoré dosiahli určený vek spolu so špecifikáciou druhov očkovania, ktorým sú tieto osoby povinné sa podrobiť,
- opätovne upriamila pozornosť na rozhodovaciu prax v Českej republike (rozsudok Najvyššieho správneho súdu č. k. Ads 42/2010 - 92 z 21.07.2010) ako aj na článok 3 „Právo na nedotknuteľnosť osoby“ ods. 1 a ods. 2 písm. a) Charty Základných práv Európskej únie,
- vo vzťahu k právnej úprave Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny odkázala na svoje argumenty obsiahnuté v žalobe.

17. V súvislosti s prejednávanou vecou žalobkyňa požiadala Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) o iniciovanie konania na Ústavnom súde Slovenskej republiky o súlade právnych predpisov podľa ustanovení § 37 ods. 1 a nasl. s poukazom na § 18 ods. 1 písm. d) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v platnom znení.

18. Záverom žalobkyňa navrhla, aby bol rozsudok krajského súdu zmenený tak, že napadnuté rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie zruší a vráti vec žalovanému na ďalšie konanie spolu s priznaním náhrady trov konania vo vyčíslenej sume.

B)

19. Z vyjadrenia žalovaného (č. l. 102) z 24.05.2013 vyplýva, že sa pridrižiava svojich skutkových zistení ako aj právnych záverov.

Ďalej postupne vyjadril nesúhlasné argumenty k jednotlivým odvolacím dôvodom žalobkyne.

20. Záverom žalovaný požiadaval, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu spolu s napadnutým rozhodnutím ako aj s prvostupňovým rozhodnutím ako vecne správne.

C)

21. Konajúci senát Najvyššieho súdu na neverejnej porade zvažil požiadavku žalobkyne na prerušenie súdneho prieskumu a podanie podnetu na ústavný prieskum súladnosti vyššie uvedených ustanovení s ústavou s tým výsledkom, že medzičasom, t. j. 17. júna 2013 bol Ústavnému súdu Slovenskej republiky doručený návrh Krajského súdu v Nitre (vedený na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 10/2013), ktorý sa týkal posúdenia ústavnosti napadnutých ustanovení v inej veci, ktoré však boli totožné s vecou, ktorá je predmetom preverovania zákonnosti napadnutého rozhodnutia v tomto konaní. Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd dospel k záveru, že je nevhodné sa k hore uvedenému prieskumu ústavnosti pripájať.

Avšak z priloženého administratívneho spisu pre Najvyšší súd vyplynuli pochybnosti týkajúce sa výkladu niektorých medzinárodnoprávných dokumentov ako aj Charty základných práv Európskej únie. Preto Najvyšší súd uznesením zo 06. augusta 2013 odvolací súdny prieskum prerušil a predložil Súdnemu dvoru Európskej únie postupom podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nasledujúce prejudiciálne otázky na rozhodnutie:

1. Má sa vykladať článok 35 Charty základných práv Európskej únie v duchu európskej právnej tradície, že každý nositeľ tohto práva je oprávnený si vybrať, či využije alebo odmietne prístup k preventívnej zdravotnej starostlivosti spolu s možnosťou využívať lekársku starostlivosť bez ohľadu na príkazové podmienky ustanovené vnútroštátnymi zákonmi a postupmi, alebo verejný záujem na zabezpečení

vysokej úrovne ochrany zdravia euroobčanov taký výber jednotlivcovi neumožňuje?

2. Má sa vykladať článok 168 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a to najmä jeho odseky 1, 4 písm. c) v tom duchu, že cieľ Únie spočívajúci najmä v prevencii ľudských chorôb a ochorení a tiež v odstraňovaní zdrojov nebezpečenstva pre telesné a duševné zdravie neumožňuje euroobčanovi odmietnuť tzv. povinné očkovanie, lebo sa týmto postojom stáva hrozbou pre verejné zdravie?

3. Prelamuje zodpovednosť rodičov v zmysle čl. 33 Charty základných práv Európskej únie v spojení s článkom 6 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii, ktorý sa týka najmä zjednocovacieho princípu spoločných ústavných tradícií, verejný záujem na ochranu zdravia v prospech rodičovskej starostlivosti o maloleté deti?

22. Súdny dvor Európskej únie prostredníctvom uznesenia zo 17. júla 2014 sp. zn. C-459/13 konštatoval so zohľadnením ustálenej judikatúry, že nie je oprávnený odpovedať na otázky, ktoré sa netýkajú výkladu povinnosti uloženej právom Únie, resp. výkladu iba samotného článku Charty základných práv Európskej únie.

Na základe takto sformulovaného procesného stanoviska Súdny dvor Európskej únie oznámil Najvyššiemu súdu, že nie je príslušný odpovedať na položené prejudiciálne otázky.

D)

23. Po doručení písomného vyhotovenia hore uvedeného uznesenia Súdneho dvora Európskej únie Najvyšší súd vyzval účastníkov na zaslanie svojho vyjadrenia k doterajšej judikatúre Najvyššieho súdu ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Najmä žalovaný vyjadril nesúhlas s rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn. 3Szd/1/2013, s ktorým sa „nestotožňuje a považuje ho v praxi za nerealizovateľný“ [koniec citácie mienky žalovaného]. V súvislosti s uvedeným súčasne žalovaný poukázal na iný rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 20S/24/2011 zo 16. apríla 2014 v právnej veci žalobkyne Ž. C., zastúpená spoločnosťou Právne centrum, s.r.o. proti žalovanému Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, z ktorého citoval právne názory na podporu stanoviska o zákonnosti napadnutého uznesenia.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

24. Najvyšší súd ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (v zmysle § 250ja ods. 2 v spojení s § 250i ods. 2 O.s.p. a s prihliadnutím na skutočnosť, že preverovanie zákonnosti rozhodnutia o uloženej sankcii vyžaduje od správneho súdu konať v rámci úplnej jurisdikcie, tak takýto postup v odvolacom konaní senát vzhľadom na charakter napadnutého rozhodnutia nepovažoval za potrebný) a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny a vydaný v súlade so zákonom, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, a to čiastočne aj z iných dôvodov.

25. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je rozsudok krajského súdu o nevyhovení žalobe a o jej zamietnutí, preto Najvyšší súd ako súd odvolací primárne v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal aj napadnuté rozhodnutie, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobkyne, a v takto vymedzenom rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

26. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd so zvážením právnych názorov vyslovených v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2014 č. k. PL. ÚS 10/2013-146 stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného, je právna otázka, či žalobkyňa nebola uložením pokuty nezákonne dotknutá vo svojich právach, ktoré jej priznávajú medzinárodnoprávne dokumenty.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

27. Súčasne Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného napadnuté žalobkyňou. Podľa súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo 84/2007, sp. zn. 6Sžo 98/2008, sp. zn. 1Sžo 33/2008, sp. zn. 2Sžo 5/2009 či sp. zn. 8Sžo 547/2009). Potom nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Preto odvolaciemu súdu neprislúcha ani takto vymedzený rámec prieskumu rozšíriť aj na iné rozhodnutia, hoci s prv menovaným sú tesne zviazané nielen dôsledkami ale aj účastníkmi.

28. Následne v súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd vopred avizuje, že po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných, resp. dopĺňujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody), najmä vo vzťahu k hore vymedzenej právnej otázke.

29. Predovšetkým Najvyšší súd poukazuje na tú skutočnosť, že priestupkové konanie v svojej podstate predstavuje tie správne konania, pri ktorých priestupkový orgán podľa osobitného zákona rozhoduje nielen o vine ale aj o uložení sankcie. Nakoľko však z obsahu odvolania nevyplýva argumentácia, ktorá by vytýkala odmietnutie úplnej jurisdikcie správnym súdom (§ 250i ods. 2 v spojení s § 250j ods. 5 O.s.p.), Najvyšší súd ďalej správnosť výberu mechanizmu nápravy neposudzoval.

30. Najvyšší súd z napadnutého rozsudku zistil, že krajský súd v svojom odôvodnení preveroval rozsah práv žalobkyne, ako matky maloletého K. v dvoch odlišných ale aj subsidiárne spolupracujúcich právnych rovinách. Predovšetkým v súvislosti s úpravou povinného očkovania sa zamerával na ústavný rozmer uloženej povinnosti zákonného zástupcu maloletého dieťaťa, ktorá je vo vzťahu k procesu prevencie nákazlivým chorobám špecifikovaná na základe veku dotknutého dieťaťa a druhu prevencie vo vyhl. č. 585/2008 Z. z.

Táto právna rovina a s ňou spojené sporné otázky výkladu boli doriešené vo vyššie citovanom náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky a preto námietka žalobkyne bola v tejto rovine vyhodnotená ako nedôvodná.

31. Ďalej krajský súd zaujal stanovisko aj k možnosti aplikácie Dohovoru o ochrane ľudských práv a

dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny a s tým súvisí aj implicitne položená otázka o účinkoch Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd na prejednávanej veci.

32. V súvislosti s uvedeným musí Najvyšší súd zdôrazniť, že vo svojej rozhodovacej činnosti neustále poukazuje na nutnosť dodržiavať zásadu právnej istoty (čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy), t. j. že v obdobných veciach je možné sa od predchádzajúceho rozhodnutia Najvyššieho súdu meritórne odchyliť iba, ak sa podstatne zmenili skutkové okolnosti a právny základ pre vyhlásenie súdneho rozhodnutia. Preto s princípom právnej istoty je tesne spojená kontinuita právnych názorov súdov na riešenie obdobných vecí.

Z uvedeného dôvodu sa Najvyšší súd aj v tejto veci stotožňuje s právnym názorom vysloveným iným senátom v tejto veci, a to prostredníctvom rozsudku Najvyššieho súdu zo dňa 16.04.2014 sp. zn. 2Szd 1/2013, na ktorý poukazoval žalovaný vo svojom vyjadrení, a preto aj ďalšie námietky žalobkyne vyhodnotil ako irelevantné. V uvedenom rozsudku sú vyslovené [konajúci senát cituje v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 7 O.s.p. v rozsahu relevantnom pre odôvodnenie svojich nižšie vyslovených záverov, v podrobnostiach je text rozsudku zverejnený na internetovej stránke Najvyššieho súdu] nasledujúce právne názory:

„Najvyšší súd SR považuje právny názor Krajského súdu v Trnave zatiaľ z právneho hľadiska za súladný s vnútroštátnou právnou úpravou a to totiaľ v časti pokiaľ sa stotožnil so žalovaným v tom, že žalobkyňa ako rodič maloletej tým, že nezabezpečila plnenie povinností uložených podľa § 51 ods. 1 písm. d/ a ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 a § 6 ods. 1, 2 vyhlášky č. 585/2008 Z. z. a odmietla dať zaočkovať mal. Q., dopustila sa ako zákonný zástupca dieťaťa podľa § 56 ods. 1 písm. k/ zákona č. 355/2007 Z. z. priestupku, za ktorý možno uložiť pokutu.

Najvyšší súd SR si pre úplnosť veci dovoľuje vzhľadom na vyššie uvedenú konštatáciu krajského súdu upriamiť ďalšiu rozhodovaciu činnosť správneho orgánu, vzhľadom na protichodné argumentácie procesných strán, i na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu zo dňa 15. marca 2012 vo veci Sergej Dmitrijevič Solomakhin proti Ukrajine (Sťažnosť č. 24429/03), v ktorej veci sa EŠLP zaoberal i obdobnými problematickými otázkami, ktoré sú predmetom i tohto konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky si v súvislosti s vyššie uvedeným rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu vo veci Solomakhin proti Ukrajine dovoľí poznamenať, že v súčasnosti časť odbornej obce ako aj médiá viackrát reagovali v spojitosti s viacerými prípadmi týkajúcimi sa Slovenskej republiky vo veciach núteného očkovania maloletých detí nie príliš objektívnymi tvrdeniami, že Solomakhinova rodina obdržala spravodlivé zadostučinenie 2 400 EUR vraj za nútené očkovanie a že na takéto odškodnenie za nútené očkovanie by tak mohol mať nárok každý aj na území Slovenskej republiky, kto by sa na súd obrátil z dôvodu, že k očkovaniu bol nútený zákonmi alebo úradmi.

Najvyšší súd SR i pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť správnych orgánov v Slovenskej republike v súvislosti s povinným očkovaním maloletých detí vzhľadom na uvedené považuje za potrebné poukázať na okolnosti prípadu vo veci Solomakhin, ktoré vyplývajú z vyššie uvedeného rozsudku EŠLP:

V odseku 28. spomínaného rozsudku EŠLP sa uvádza, že „Odvolávajúci sa na článok 2 Dohovoru, sťažovateľ sa sťažoval na ujmu na zdraví, ktorú mal utrpieť v dôsledku údajnej nevhodnej lekárskej starostlivosti. Konkrétne sa sťažoval, že výsledkom očkovania zo dňa 28. novembra 1998 boli viaceré chronické ochorenia. (...) Článok 8 Dohovoru, ktorý je relevantným právnym predpisom a ktorý znie nasledovne:

“1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného (...) života (...)

2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.“

EŠLP v rozsudku uvádza, že „povinný lekársky zásah, ak je čo i len minimálnej dôležitosti, činí zásah do tohto práva [právo na rešpektovanie súkromného života garantované čl. 8 Dohovoru] (...). Povinné očkovanie - ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť - rovnako činí zásah do práva na rešpektovanie súkromného života.“ Z rozsudku EŠLP je teda jednoducho čitateľné, že obe procesné strany sa zhodujú,

že k zásahu do tohto práva došlo.

Vzhľadom na uvedený podstatný obsah rozsudku ESĽP podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR je nesmierne dôležité zdôrazniť, že právo na rešpektovanie súkromného života (článok 8 ods. 1 Dohovoru) nemožno považovať za právo absolútne a preto zásah do tohto práva automaticky neznamená aj porušenie tohto práva. ESĽP štandardne skúma nasledujúce tri kritériá pri posudzovaní, či je zásah porušením práva: 1) či bol zásah vykonaný v súlade so zákonom, 2) či sledoval legitímny cieľ a 3) či bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR z rozsudku vo veci Solomakhin proti Ukrajine možno vyvodit' v súvislosti s povinným očkovaním maloletých detí záver, že právo na rešpektovanie súkromného života (článok 8 ods. 1 Dohovoru) nemožno považovať za absolútne. Fyzická integrita človeka je obsiahnutá v koncepte "súkromného života", pričom povinný lekársky zásah, ak je čo i len minimálnej dôležitosti, činí zásah do tohto práva. Povinné očkovanie potom ako nedobrovoľná lekárska starostlivosť rovnako činí zásah do práva na rešpektovanie súkromného života, ktoré zahŕňa osobnú, fyzickú a mentálnu integritu garantovanú článkom 8 ods. 1 Dohovoru. Takýto zásah preto neznamená automaticky porušenie práva, ak je vykonaný v súlade so zákonom, ak sleduje legitímny cieľ ochrany zdravia a je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti (článok 8 ods. 2 Dohovoru).

V odseku 35 rozsudku ESĽP explicitne konštatuje, že „tento zásah [vo veci Solomakhin] bol jasne v súlade so zákonom a sledoval legitímny cieľ ochrany zdravia,“ pričom v nasledujúcich odsekoch rozsudku ESĽP dospel k záveru, po posúdení relevantných okolností a faktov, že tento zásah bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

Predtým ako štrasburský súd dospel ku všeobecnejšiemu záveru, sudcovia starostlivo posudzovali, či „lekársky zásah nebude sťažovateľovi na ujmu do takej miery, že by narušil rovnováhu záujmov medzi sťažovateľovou osobnou integritou a verejným záujmom ochrany zdravia obyvateľstva (...).“

Najvyšší súd SR v danom prípade, vzhľadom na obsah a na právne závery vyplývajúce z rozsudku ESĽP vo veci Solomakhin proti Ukrajine, zdôrazňuje že postupom ukrajinských súdov došlo vo vzťahu k sťažovateľovi Solomakhinovi iba k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru, ktorý hovorí o práve na spravodlivé súdne konanie a nie aj k porušeniu článku 8 Dohovoru, ktorý hovorí o práve na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Teda suma 2400 EUR bola priznaná rodine sťažovateľa za prieťahy v súdnych konaniach, ku ktorým došlo postupom ukrajinských súdov, teda za porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru. Spravodlivé zadosťučinenie, o ktoré sťažovateľ žiadal za údajné porušenie článku 8 Dohovoru, ESĽP pochopiteľne odmietol priznať, keďže dospel k záveru, že k žiadnemu porušeniu článku 8 Dohovoru nedošlo.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti za daného skutkového a právneho stavu veci sa Najvyšší súd SR stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že žalobkyňa tým, že odmietla dať zaočkovať mal. Q., dopustila sa ako zákonný zástupca dieťaťa podľa § 56 ods. 1 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. priestupku, za ktorý správny orgán oprávnené uložil sankciu.

Keďže podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd o otázkach, ktoré boli dôvodom na podanie žaloby žalobcov o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, nerozhodol svojvoľne, a keďže najvyšší súd nezistil dôvod na zmenu ani zrušenie napadnutého rozsudku považujúc za správny nielen jeho výrok ale čiastočne aj jeho odôvodnenie, ktoré je v časti týkajúcej sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia správneho orgánu vo veci uloženia pokuty logické, jasné a zrozumiteľné a nezistil v tejto časti rozhodnutia žiadny rozpor s Občianskym súdnym poriadkom, ani správnym poriadkom a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.“

33. V poslednom rade námietok žalobkyne smerujúcich proti nesprávnemu právnemu posúdeniu veci vo vzťahu k možnej aplikácii príslušných článkov Charty základných práv Európskej únie, Najvyšší súd osobne dospel k záveru o nevyhnutnosti tento sporný výklad predložiť na prejudiciálne posúdenie Súdnym dvorom Európskej únie.

Nakoľko však Súdny dvor Európskej únie vyslovil svoju nepríslušnosť a ani Zmluva o fungovaní

Európskej únie neobsahuje splnomocňujúce ustanovenie pre vnútroštátne súdy na výklad primárneho práva Európskej únie, nie je možné tejto námietke priznať súdnu ochranu.

34. K zvyšku odvolacích námietok, ktoré sú svojim obsahom totožné so žalobnými bodmi, sa už v predchádzajúcom súdnom prieskume vyjadril krajský súd (viď bod č. 28).

V.

35. Odvolací súd vzhľadom na námietky uplatnené žalobkyňou uvádza, že napadnuté rozhodnutie má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle osobitných predpisov správneho práva. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistených v predchádzajúcich konaniach o tom, že navrhovateľka naplnila skutkovú podstatu priestupku na úseku verejného zdravotníctva.

Nakoľko počas konania boli účastníkmi naznačené pochybnosti o ústavnokonformnom výklade, resp. samotnému odvolaciemu súdu vznikli pochybnosti o eurokonformnom výklade dotknutých ustanovení, tak odvolací súd ich ako prekážky pre ďalšie konanie z dôvodov neústavnosti alebo potreby výkladu práva Únie pre aplikované právne predpisy a súvisiace právne akty orgánov Európskej únie zákonným postupom riešil.

36. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobkyne ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozsudku sp. zn. 2Szd 1/2013, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Naopak konajúci senát Najvyššieho súdu bol vo vzťahu k rozsudku sp. zn. 3Szd/1/2013 nútený sa stotožniť s argumentáciou žalovaného (viď bod č. 23), a preto sa od jeho právnych názorov musel odkloniť.

37. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého neúspešnej žalobkyni právo na náhradu trov tohto konania nevzniklo.

38. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava dohľadových vzťahov vychádza z verejnoprávnych vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).